

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban lévőre:	
Egész évre	10 kor.
Hogyodóvra	4 c
Helyben kézbesítve:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodóvra	5 c
Védők postán szállva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
Szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amennyiben kérésre kiküldetés
vagy megvásárolás nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadónálban intézendők.

Helyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, márc. 27.

A gazdatisztek és a szövetkezés.

Az ország egyik legelőkelőbb és leg-hatalmasabb testülete a gazdatiszti kar. Köztudomású dolog, hogy a gazdatiszt kora hajnaltól késő estig talpon van és munkájával szolgálja hazáját és földesurát és így legtöbb esetben csakis a vasárnapok és ünnepnapok azok, a mikor a hét fáradalmait kipihenvén, övéi körében nyugodtan töltheti idejét.

Ebből a pihenő időből akarunk egy esipetnyit elvenni egy nagyfontosságú eszme szolgáltatásban és azok, a kik átfogják érezni ennek az eszmének: a *szövetkezésnek* óriási jelentőségét, azok szívesen fognak erre időt szentelni.

Minden faluban a pap, jegyző és mondjuk a tanító után okvetlenül a gazdatiszt az, a ki legjobban ismeri a falu lakosait. Ismeri a gondolkodás módjukat, a felfogásukat és a jellemüket és bizonyára ők azok, a kik legjobban sejtik, hogy hol van a paraszt emberben a hozzáférhetőség titkos rugója. Mert hogy bizony titkos ez a rugó, azt minden gazdatiszt tudja!

A szövetkezési eszme fontosságát, célszerűségét és kiváló horderejét megmagyarázni merőben fölösleges volna — kivált mostan — a mikor Sándor Pálnak Sopronban a kereskedők kongresszusán elmondott beszéde még azokat is felrázta

tespedéséből, a kik eddig mitsem törődtek az eszmével.

Sokan vannak — sajnos — még manapság is, a kik a szövetkezetek létesítésében egy éket látnak, a melyet bizonyos célzattal ütnek egyesek a nemzet fiaik között.

Pedig hát ez nem áll, mert a szövetkezet a *tisztességes és becsületes kereskedelmet* szolgálván elsősorban, addig másrészt a mi elhagyott paraszt emberünket akarja közelebbi ismeretségbe hozni a számolással és irással, a mit az elemi iskolák után ritkán gyakorol. És erre is óriási szükség van, mert éppen a magyar paraszt tudatlansága és elhagyottsága szolgáltatja ki őt ellenségeinek.

Vasárnaponként és ünnepnaponként, a mikor ugy a gazdatiszt, mint pedig a munkások reá érnek, igen ajánlatos volna, ha egy kis beszédet tartanának a »mi magyarrainknak« a szövetkezésről és gyakorlati példákkal megmagyaráznák annak hasznát.

Ismerve a paraszt ember lelki sajátosságát, tudjuk azt, hogy az fél mindentől, a mi új és addig nem megy bele semmiméü »üzletbe«, a mig a szomszéd faluban az be nem vált. De hát egynek csak kezdeni kell, és az csakis az a község lehet, a hol az értelmes józan népségen kívül az intelligencia jóakarattal működik közre a paraszt sorsán.

Mostan éppen hosszabb utról tértem vissza az alföldről. Bizony, bizony mondatom, hogy elszomorító állapotok azok!

Meglehetősen ismerem szép Magyarországot, de azt határozottan állithatom, hogy sehol sem olyan elhagyott és maradt a paraszt ember, mint éppen az alföldön, a hol a szocializmus az értelmiség nem-törődőmsége folytán olyannyira elharpódzott, hogy a paraszt emberek szobájában azokon a helyeken, a hol ezelőtt a szent kép függött, ma már holmi szocialista agitátorok arcképei lógnak ezzel a felirással: »Éljen a szociáldemokrácia!«

Megkérdeztem az egyik paraszt embert:

— Mondja csak barátom János gazda, hát mi az a szociáldemokrácia?

— Már én meg nem mondom az urnak, de hogy valami jónak köll lenni, az bizonyos, mert a pesti urak, a kik itt voltak, igen kibeszélték róla magukat!

A ki esetleg kételkedik állításomban, az kérdezzen meg egy sárréli, csorvási, orosházai, szegvári, mindszei stb. stb. uri embert. És legyünk őszinték! Ki az oka ennek a szomorú kétségbeesítő állapotnak? Bizony csak az értelmiség! Hiszen azt mondotta nekem egy paraszt ember: Nézze jó Uram! Hiszen ha a szövetkezés valami jó dolog volna, akkor nemcsak a papunk beszélne róla, mert neki ez hasznot hoz!!!

Jellemző ez a mondás a korra és a gondolkodásra! Segédkezet kell nyújtani a papnak és ha ezt egy hivatalnok ember bármi oknál fogva nem teszi, tegye ezt kötelességévé önmagával szemben a gazdatiszt, mert hiszen ha a paraszt ember látja, hogy nemcsak a pap, de más is beszél róla, akkor gondolkodik

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Jelmezek, álöltözetek az állatvilágban.

Francozából* ford. Dr. Nemethy Gyula.

(Vége.)

A szervezetek és a környezet közötti összhang érvényesül-e a vizek mélyén is? Még belsőbb az ott úgy hogy a formák és színek folytonos káprázatában gyönyörködhetünk. A kékes vizek átlátszóságát, a homok- és szikla fenék különbözőzetét, az árny és fény rögtöni változásait, a hullám minden visszfényt, minden színjátékát megtaláljuk a tengeri állatoknál. Ők is folytonos mozgásban vannak, színek, néha formák is, mint a környezet, melyben elmerülnek, hirtelen és meglepő változásokon mennek keresztül. Ott van például egy átlátszó halfaj, a Caranx, mely olyan mintha a legrisztább üveg-ből volna, nincs rajta egyetlen folt, vagy szín, amely lekötne a tekintetet, úgy hogy aig lehet észrevenni jelenlétét a vízben, s így zsákmányát könnyen kézre keritheti. Az ollóval rák ellenében épen arnyalt színe révén találja meg biztonságát a vízfenék homokján. Midőn például az apadó tenger által elhagyott pocsolóba kerül, csakhamar iparkodik alásüllyedni a fenékre, fölkaparja a homokot maga körül s azzal be-

takarózik. Ekkor aztán teljesen eltűnik többféle színű, barna, szürke, vörös foltjai az őt körülvevő gránitos homok kinézéséhez teszik teljesen hasonlóvá. Helyezkedjünk csak habár néhány percre megfigyelő állásba egy aquarium elé, ahol pl. néhány félszög-uszó van, s igen ügyes és különös műveletnek leszünk tanúi. Mibőllyt a halacska fenéket ér, gyöngyöden mozgatai kezdi uszonyait s fölkaparva a vizet, magát a felvert homokkal befűdi. Csaknem teljesen eltemetkezik belé, csupán feje és szemei maradoak födletlenek. De ha még oly ügyes volna is az ilyen homokkal való burkolásban, a halacska nem tudná teljesen eldugni magát, nem rejtőzhetné el teljesen idegen szemek elől, ha a mindig előrelátó természet egy egészen különös sajátossággal föl nem ruházta volna. Színe, mely a felszínen barna vagy hamuszürke marad, mikor a fenékhez közeledett hirtelen sárgára változott. A hal egész egyszerűen fölvette a homok színt, amelyen nyugszik s a melylyel e perctől kezdve nagyon nehéz őt össze nem tévesztetni.

Akarmily figyelemre méltónak is tűnjék föl előttünk az állat és környezete közötti meg-egyezés, még rendkívülbb, dolog ennél, hogy az állat iparkodik álöltözetbe bujni, s ezzel megfélemlíteni ellenfelét, vagy védelmezni önmagát. Maszkot vesz föl, álöltözetet. Ez már nem hüvészet a természetnek, hanem való-agos komédiája. Ez Sc pin, aki minden percben kész mas ruháját venni föl, s más szerepét játszani a körülményekhez képest. Egy ol-

lótlan rákfaj, hogy ellenségeit, a falánk halakat kijátsza, apró tengeri algákat, moszatokat ültet hát-pánczéjára, melyek megnövekedve sűrű gypjat képeznek fölötte, úgy hogy nehéz őt össze nem tévesztetni fülepelt kövekkel, melyek között tartózkodni is szokott. Amott van egy nagy rovarnak, a réduve-nak álczája, mely hempereg a homokban, hogy hasonló legyen valamely félelmes pókhoz, melynek még szakgatott járását is utánozza. Egyéb rovarok azonban nem azért öltözködnek át, hogy magukat védelmezzék, hanem hogy annál sikeresebben támadhassanak és pusztíthassanak. Pl. a Volucella légy ügyes átalakulásokkal belopózkodik majd egyes darazsak, majd meg egyes poszmáhek lakásaiba, a nélkül, hogy az őrtálló rovarok fölismernék őket, s ott a lakásban lerakják petéiket, melyekből falánk és vérengző álczák fejlődnek, melyek a lakásban, melybe szüleik belopták őket, kiméletlen pusztítást visznek végbe. A ravaszság és a gonosz-ág után a komikum.

Valóban alig van nevetségesebb dolog, mint az önértet és bátorság színe, melyet némely félelős és gyöngy rovarok öltönek magukra, hogy imponáljanak. E komédiát naponként gyakran ejátszák a természet színpadán. Az önfeltartás érdeke némely föltétlenül ártalmatlan rovarfajokat arra visz, hogy mejjlenésükben, magatartásukban, viselkedésükben szokásaikban veszedelm-s rovarokat utánozzanak. Ez a méh, mely zümmögve zsákmányol az utó-száson virága között, vöröses szőrzetével, barna

* Costumes et travestissements chez les animaux. Lectures pour tous. 1906. Mars. 503. I. kk.

róla és régi álláspontja egyszerre ingattá válik és éppen ilyenkor lehet őt legjobban meggyőzni minden nemes eszme és így a szövetkezés fontosságáról is!

Még a nagyobb tanyákon is létalapja van a fogyasztási és értékesítő szövetkezeteknek, mert ha a tanyán csak 80—100 cseléd ember van, (miután a szomszéd tanyák is oda vonzódnának) lehetne máris szövetkezetet csinálni, miután a szövetkezet nemcsak a munkás ember szükségletéről gondoskodnék, de egyúttal a birtok, illetőleg a gazdaság szükségleteit is kielégítene, a mennyiben egy birtoknak sok mindenre van szüksége.

Hát még mennyire célravezető volna ez falvakban vagy kisebb városokban! Ott a hol gazdakör vagy olvasóegylet van, éppen ott azon a helyeken lehetne legelső sorban megvetni az alapját a szövetkezetnek, mivel az ilyen helyeken van mód és alkalom összejönni a gazdákkal gyakrabban.

Meg vagyok győződve róla, hogy ez sikerre vezetne mindenütt, mert hiszen én is 2 szövetkezetet csináltam (persze többet magammal) mint gazdatiszt, és mind a kettő él és igen szépen prosperál. Ugy a »Hangya«, mint pedig a *Keresztény Fogyasztási Szövetkezet központja* szívesen megadja bárkinek a felvilágosításokat a ki hozzá fordul.

Nagyon fontos és nemes cél ez. Ne riadjanak vissza semmiféle néven nevezendő szellemi és erkölcsi áldozattól, de ha kell és a ki tud, hozzon anyagi áldozatot is, mert ezt a hazájáért és annak polgáraiért teszi.

Olyan szomorúak és sötétek ma már az állapotok és a viszonyok, hogy valószínűsleges lélekmentés számba megy, ha valaki komolyan foglalkozik a magyar parasztemberrel, mert éppen az elhagyatottság dobja őket a legkülönfélébb veszélyes áramlatok karjaiba, a melyeket önző célból csinálnak egyes emberek; de ki tehet róla, hogy ez ma már keresetforrás? És éppen ez bizonyítja legjob-

ban, hogy óriási szükség van a társulásra, a szövetkezésre.

Szóljanak ehhez a kérdéshez és vigyék mielőbb dűlőre ezt a nemes ügyet, a melynek végcélja a gondterhes életet megkönnyíteni és a vérrrel áztatott magyar hazát sz retni — még fokozottabban megtanítani azoknak az embereknek, a kik nap-nap után mindnagyobb számban sietnek egy újabb hazába, jóllétet keresni.

Mihók Sándor.

Protestánsok az 1848. XX-ik t.-cz. ellen.

Bizonyára emlékezni fognak olvasóink, hogy a múlt évben a kultuszárca költségvetési tárgyalásakor országos és parlamenti mozgalmat indítottak a protestánsok az 1848. XX-ik t.-cz. végrehajtása érdekében. A radikális sajtó nagy erővel karolta fel az ügyet, a függetlenségi párt hathatósan támogatta s már már egy újabb egyházpolitikai küzdelem előjelei mutatkoztak.

Széll és Wlassics nyilatkozatai meglehetősen leszerelték a mozgalmat, melyet különben a protestánsok higgadtabb, előrelátóbb vezetői sem támogattak. Most már protestáns egyházkerületek is kezdenek szakítani a radikális irányzattal.

A *bihari* ev. ref. egyházkerület új eszperese *Sulyok* István nyilatkozott az ügyben, melyből adjuk a következő részt:

»Ugy állítani ezt oda, mint a magyar protestantizmus létkérdését: egyenes megtagadása multunknak, bántó kicsinylése a jelennek. Mert ha csakugyan így volna: akkor a magyar prot. egyház hasonló a feloszlásnak induló tetemhez, a melyet pillanatig galvanizálni lehetséges; de már az enyészet terítette szét fölötté szárnyait. Pedig talán idáig nem jutottunk még! Az a protestantizmus, a melynek jelszava: szabad egyház a szabad államban, sohasem követheti el azt az öngyilkosságot, hogy a mindenható állam karjai közé dobja magát.

Ne beszéljünk tehát az 1848. XX. t.-cz. beváltásáról, melynek következményeivel komolyan alig számoltak le azok, a kik azt gyűlöléken és sajtóban annyira sürgetik.

Ne az államra, hanem önmagunkra támaszkodjunk. Van egy hatalmas bibliai elv: egymás terhét hordozzátok. Egyházi adóteher-

viselésünk mérvét a krisztusi szeretetből folyó nagyobb méltányosság irányítsa. Mivel a kinek több adatott, attól több is kérést. Azok, a kiket az isteni gondviselés bővebb anyagi javakkal áldott meg: segítsenek leemelni szegényebb testvéreik vállairól a teher nagyobb részét. Egyházi adózásunknak ezzel megfelelően leendő átdolgozását helyzetünk javítási kérdésében a legfontosabbnak találom s ez irányban működni óhajtok.

Annyit azonban megértek, hogy ha az államkormányzás a jog, a törvény és igazság jegyében folyik: akkor annak a kormányzatnak kötelessége éppen a haza jól felfogott érdekében, hogy a felekezeti viszonyok nagy anomáliáit, mélységes ellentéteit minden területen megszüntetni igyekezzék. A kiváltságos elsőszültségi jogok a kora lejárt. Az a magyar állam, a mely egykor állami és nemzeti fontos érdekből fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott a r. kath. egyházzal, dus javakat bocsátott később az egészen nemzetiségi egyházak rendelkezésére is: tekintse erkölcsi kötelességének a nélkül, hogy erre országos törvény kényszerítene, hogy a milliókat számláló prot. egyház ne legyen tovább a hazának mostoha gyermeke; hanem találjon utat és módot arra, hogy az anyagi erő hiányában ennek az egyháznak ereje se bémúljon meg; ellenkezőleg: minél hatékonyabban munkáljon közre ama nagy kulturális és szociális feladatok megoldására, melyből nemcsak az egyházra, hanem magára az államra is óhajtott előny és haszon hárul.

Tegye pedig ezt önként, minden ellentét nélkül, teljes respektálásával autonóm jogainak. Fokozottabb államsegély alakjában vagy valamely más czímen történjék-e ez: reám nézve teljesen közömbös. De az az elv, hogy a prot. egyházak mindennemű szükségleteit az állam fedezze: nem fér össze kardinális fel-fogásunkkal; azt még ha arany tálcán kínálna is az állam: visszautasítani kellene, nem pedig lelkesedni érte.

A francia kongregációk és Dreyfus.

Sokat meglephetett az, hogyan bukkant fel egyszerre a kongregációk kérdése az annyira katolikus Franciaországban éppen most, mikor minden erővel össze kellene tartaniok a francziáknak a külföld gazdasági és népesedési versenyével szemben.

Denis Théodore, Landes képviselője találta fején a szegyet, mikor a francia kamara legutóbbi ülésén a következő, igen jellemző szavakat mondotta:

Mindent összefoglalva, ha annak idején a rennesi hadbíróóság felmentette volna Dreyfust a helyett, hogy elítélt: soha egy szót sem hallottunk volna a kongregációkat eltörlő törvényjavaslatról.

Vagyis a kongregációk ellen vezetett fanatikus, vandal hadjárat egyszerűen a szabadkőműves dreyfusardok — reakciója.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 27.

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Zichy* Jenő gróf: A házszabályok 190. §. megváltoztatását kéri olyképen, hogy a jövőben a napirend megállapításához ne 100, hanem 40 képviselő jelenléte legyen elegendő.

Elnök: Felteszi a kérdést, óhajtsa-e a Ház tárgyalni *Zichy* Jenő gróf indítványát. (Felkiáltások: Igen! Nem!)

Akik elfogadják, álljanak fel. (A szabad-elvű párt feláll, ugyszinte Széll és F. j. v. r. Konstatálja a többséget. Az elnökség majd indítványozni fogja a tárgyalásnak napirendre tűzését. Következik *Visontai* Soma indítványa.

Visontai Soma: Indítványozza, hogy a rendőrségnek multkori brutalitása ügyében az ira-

gyűrűvel elég félelmesnek tűnik föl; talán meg sem mernéd fogni; nyulj hozzá bátran: mindössze egy légy az, budalégy, *Eristalis* tenax. Az a nagy fenyegető külsejű darázs mely júniusban az országutak nyárfáit ellepi aranyosbarna csikjaival, átlátszó bronz-szárnyakkal igen imponál; pedig mindössze egy darázs forma pillangó. Hasonlóképp egész sereg ártatlan kigyófaj iparkodik hasonlítani veszedelmes kollégáihoz. Így pl. elég nehéz a siklót a viperától megkülönböztetni. Veszedelem esetén a sikló ép úgy fölegyenesedik s harapást szinlel mintha vipera volna, de persze nem veszedelmes.

Mit mondjunk végül a rovarokról, melyek virágot csinálnak magukból. A rovar meg növény szoldárisok: egyik a másik után él; segítik, táplálják egymást; ha a növény hasznos a rovarnak megtársa révén, a rovar viszont megtermékenyíti a virágot. A rovar védelmet is talál a növénynél.

Valóban, a rovar ellensége a növényen keresi azt, s így ott kell neki arra törekednie, hogy láthatatlanná váljék. A rovar iparkodik tehát a növényhez hasonlítani, melyen tartózkodik, kéreggő, levéllé, ágga alakulni át a körülményekhez képest. Valóban hogy vegye észre a madár egy esthajnali pillangó a *Lichnea* hernyóját, a mely mozdulatlanul lapul meg a nyárfa törzsén? Semmi ki nem emeli azt a környezetből, hiszen színe barna vagy szürke foltjai, dudorodásai, görcei vannak, mintha csak a fa levált kérge volna. A *Membracis spinosa* egy kabócza-faj,

ártatlan állatka, hatalmas tövist visel a hátán, úgy hogy tövises ágon ülve alig lehet megkülönböztetni azt a törzsektől. A hernyók egy része, melyek fűz, hárs, nyírfákon tartózkodnak azt a szokást vette föl, hogy hátulso végére áll s mereven kiegyenesedve tartja teste többi részét, hasonlóan egy faágacskaéhoz, mely elszáradt vagy még csak most rügyezik. Órákon át megmarad e nem csekély testgyakorlatot igénylő helyzetben. Océánia szigetén egy nagy pillangó a *Phyllis* levéllé alakul át, száraz levéllé, annyira csaldóság hiven, hogy néha megrázzák egymás szárnyát. A *Kallima* egy indiai tündérszép pillangó, mely a legragyogóbb narancs és szür színekben pompázik, ha elfáradtan leszáll valamely bokorra, egyszerre eltűnik szemünk elől. Hol keressük? Itt van ez a száraz levél, melyet egy gyöngye szál tart még az ághoz, ez a mi pillangónk, nyugvó állapotban, csukott szárnyakkal. Némely pillangó ellenben a legpompásabb orchidea virágokat utánozza, mikor leül pihenni valamely bokorra. Egyszerűen virággá lesz tehát.

Ily csudák láttára emlegethetjük-e a véletlent? Nem. A természet e látszólagos furcsaságai fölött van gondviselés, mely folyton virraszt a legkisebb lények jóléte fölött. Ő végezteti velük az alkalmazkodás e csudáit, melyet a szellemi erkölcsi világban értelmünk végeztetünk fentartására.

tokat tegyék át az ügyészséghez, mint pártatlan bírónak. (Helyeslés a szélsőbalon.) A felizgatott közvélemény követeli ezt. (Ugy van! a szélsőbalon). Kéri indítványának elfogadását.

Szell Kálmán miniszterelnök: Már az első nap kijelentette, hogy ez ügyben vizsgálatot rendelt el. Törvényesen járt el akkor, mert a perrendtartás 95. §-a előírja, melyik hatóság illetékes ebben a tárgyalásra. Megmondotta volt már akkor, hogy az iratok át lesznek téve az ügyészséghez. Nyugodjon ebbe belé a Ház és mellőzze az indítványt.

Flóss Sándor igazságügyminiszter: Egyetért a miniszterelnökkel s kéri az indítvány mellőzését.

Visontai Soma: Fenntartja indítványát.

Elnök Jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kért az indítvány elfogadására. A szavazás az »U« betűnél fog kezdődni. (Felkiáltások jobbról: Unalmas, utálatos! Kiáltások a szélsőbalról: Ugy kell! Ugy kell!)

Bakonyi Samu: Nem árt egy kis változtatosság.

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

Szünet

Szünet után

Elnök: Elrendeli a névszerinti szavazást.

Megtörténik. A Ház 58 szótöbbséggel elveti Visontai indítványát.

Elnök: Kihirdeti az eredményt. Következik a napirend:

az ujoncszavaslato

folytatolagos tárgyalása.

Thaly Kálmán: Elismeréssel szól arról, hogy a parlamentben minden fontos ügyet oly nagy körültekintéssel bírálnak meg az utóbbi időkben. Mint egyik legrégebbi tagja a Háznak, ki a katonai vitákban mindig részt vett, mondja ezt. (Zajos éljenzés, taps a szélsőbalon.) Régebben a katonai kérdésekben igen kevesen szólaltak fel. O azonban 25 év alatt annyit foglalkozott és annyi zor szólalt fel katonai dolgokban, mint senki a parlamentben. De tele is van már a katonai ügyekkel. A vita már ugyszólván minden oldalról ki van merítve, mindazonáltal történelmileg óhajt foglalkozni vele.

I. Ferdinándtól kezdve a hadseregben az összmönarchia iránti törékvés felfogása uralkodott. Három ízben sikerült is ez nekik látszólag, de jogilag soha. Először Leopold idejében, másodsor Mária Terézia halála után, midőn II. József mint kalapos király uralkodott. Ez tíz évig tartott, a harmadikat a parlament öregebb tagjai már megérték, 1849-től kezdődött ez, midőn az oroszok segítségével legyőzték és tartott a 67-es kiegyezésig. Tehát háromszor meg volt az osztrák összmönarchia alakítva, de hála Istennek mindháromszor összeomlott az. A dinasztia a saját javára is jónak látta kiegyezni a nemzettel.

Azt mondják, hogy a magyar nemzet összes kulturáját a németeknek köszönhetette. Ezt óhajtja történelmileg megczáfolni s erre kéri a Ház előzetes engedelmét.

Elnök: Kijelenti, hogy a Ház erre nézve az engedélyt megadja. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán: Az Arpád kori műveltséget kezdi fejtegetni. Igen sok olyan dolog volt a honfoglaló magyaroknak, melyet éppén a nyugati népek vettek át. Majd elsorolva ezer éves történelmünk kulturális fejlődését, oda konkludál, hogy ha kaptunk a németektől kultúrát, de mi is adtunk ám nekik minden tekintetben. De ha nem is adtunk volna soha, az egy intézmény a »huszárság«, mely teljesen és kizárólag magyar intézmény, ez elegendő arra, hogy méltánylást érdemeljünk. Meg kell ezt szivlelni mindenkinek egyformán pártkülönbség nélkül s visszautasítani azt a dőlyfős hangot, melyből a német büszkeség szól. (Nagy letszés)

Ezután hosszan, történelmi adatokkal czáfolja azt az állítást, mintha bennünket Ausztria mentett volna fel a török járom alól.

Az állami gyermekmenhely építése.

— Az árlejtés eredménye. —

A gyermekvédelem érdekében az állam által megindított akció Nagyváradot is közelebről érdekli, amennyiben a belügyminiszter itt is létesített egy gyermekmenhelyet.

Ma még szerényebb keretben, de jelentőségében és eredményeiben már is nagy horderejű ez a fiatal nagyváradai intézet, s a városi árva-házban van elhelyezve, de a közel jövőben már saját díszes épületeiben talál otthont.

Nagyvárad városa az állami menhely részére a volt Epreskert területéből 2 holdat ingyen engedett át.

A belügyminiszteriumban elkészítették a menház terveit, amely szerint az 1 emeletes díszes épület és több pavillon fog szolgálni a menhely helyiségeit, amelyek építésére meghirdették az árlejtést.

Tegnap bontotta fel a beérkezett ajánlatokat a főispán elnöklété alatt összeült bizottság, amelyben a város részéről **Rimler Károly** polgármester, **Dús László** főügyész és **Kőszeghy József v. főmérnök** voltak jelen.

Az összes munkálatokra két együttes pályázat lett beadva: **Rimanóczy** és **Rendes** és az **Incze Lajos**, míg **Guttman József** tisztán az építkezési dolgokra adott be együttes pályázatot.

Az egyes munkanemekre szakok szerint mintegy ötven pályázat érkezett be.

A pályázatokat a főispán felterjeszti a belügyminiszterhez, aki azok sorsa felett határoz.

A beérkezett pályázatok a következők:

Incze Lajos: az összes munkálatokra **137,524 kor. 90 fillér**;

Ij. Rimanóczy Kálmán és **Rendes Vilmos** az összes munkálatokra **169,924** korona 36 fillérben.

Guttman József: a föld és kőmives munka **62684 k. 49 f.**, kőfaragó **14298 k. 54 f.**, ács munka **10949 k. 71 f.**, cserepező **2829 k. 88 fillér**, padozat **3844 kor. 96 fillér**, összesen **94607 k. 58 fill.**

Egyes szakmunkákra ajánlatot adtak még be: **Keztyüs J.** és **Hann Lajos** föld-, kőmives és ács munkákra **72910 k. 96 f.**, **Madarász és Flanta** föld, kőmives és ács munkákra **73128 k. 24 f.**, **Weiszlovits Adolf** és fia kőfaragó munkákra **13000 k.**, **Schlick-féle vasöntőde** vasmunkákra **8186 k. 27 f.**, **Frankl A.** és fia vasmunkákra **8104 k. 31 f.**, **Keztyüs János** ács munkákra **11626 k. 50 f.**, **Tárnok S.** cserepező munkákra **3664 k.**, **Goldberger L.** bádogos munkákra **3769 k. 18 f.**, **Fei Rezső** bádogos munkákra **5266 k. 2 f.**, **Fehérvári Dezső** bádogos munkákra **4931 k. 66 f.**, **Steiner A.** bádogos munkákra **5625 k. 83 f.**, **Schreibel Károly** asztalos munkákra **9499 k. 59 f.**, **Fábián J.** asztalos munkákra **9948 k. 30 f.**, **Berkes Kálmán** lakatos munkákra **7367 k.**, **Grünwald Jenő** lakatos munkákra **7756 k.**, **Szántó Dezső** lakatos munkákra **5223 k. 60 f.**, a mázoló munkákra: **Dávid B.** és **Weinstock** **3858 k. 81 f.**, **Máthé I.** és **Pethő Zs.** **4555 k. 68 f.**, **Lutz E.** és **Társá** **2684 k. 08 f.**, **Topsal V** **3779 k. 74 f.**, **Havasi Zs.** **3469 k. 73 f.**, **Glac A.** az üveges munkákra **2231 k. 79 f.**, **Deutsch K. I.** **1523 k. 46 f.** Parafakő építő r. t. padozat munkákra **6476 k. 70 f.**, a szobafestő munkákra **Winkler A.** **1165 k. 22 f.**, **Weinberger** és **Weber** **1348 k. 36 f.**, özv. **Grünfeld S.** és **társ** **1071 k. 88 f.**, **Grosz E.**, **Lóvi Sz.**, **Ungerleider M.** **689 k. 30 f.**, **Dávid B.** és **Weinstock I.** **906 k. 84 f.**, **Havasi Zs.** **1000 k. 17 f.**, **Zwillinger Manó** a kályhás munkákra **2447 k.**, **Ganz** és **társ** villámhárító, telefon és házi csengőkre **430 k.**, **Deutsch K. I.** villámhárító, telefon csengő és világítási berendezésre **2253 k. 45 f.**, **Ganz** és **társ** a villamos vezetékekre **593 k.**, a világító testekre **608 k. 35 f.**, **Barza József** a kárpitos munkákra **571 k. 50 f.**, **Schillinger Simon** a kárpitos munkákra **685 k. 68 f.**, **Pollák S.** az aszfalt e'szigetelő lemezre **514 k. 14 f.**, a keramit járdára **3113 k. 38 f.**, **Wertheim S.** és **társ** teher- és ételfelvonóra **1192 k.**, **Havlander**, **Kovács** és **Szalai** teher- és ételfelvonóra **1050 k.**, **Gold-**

berger Lajos vízvezeték, csatornázás és légszusz bevezetésre **16586 k. 85 f.**, **Zellerin M.-féle** r. t. a bádogos munkákra **5908 k. 34 f.**, világító testekre **693 k. 95 f.**, vízvezeték, gázvezeték és kőagyagsőre **11,531 k. 14 f.**, **Toizs** és **Ormay** vízvezeték és csatornázásra **14744 k. 12 f.** öszszegben.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Czélünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

UJDONSAGOK.

Blaha-matiné a műtárlaton.

A nagyváradai műtárlat látogatóira nagy-szerű meglepetés vár. **Blaha Lujza**, aki nemcsak a legnagyobb, de a legjobb szívű színésznő megígérte, hogy a nemes, jótékony czélt szolgáló műtárlat egy matinéján én-kelni fog.

A műtárlat lelkes rendezői most e nagy ígéret birtokában egy gyönyörű ünnep rendezésén fáradoznak. Azt akarják, hogy ez a matiné Blaha-matiné legyen s ez a Blaha matiné igazi Blaha-ünnep, d-monstráló megnyilatkozása legyen annak a hálás nagy szeretetnek, amit a magyar színészet nagymasszonya iránt egész Nagyvárad érez.

Hétfőn délelőtt 11 órára tervezik a műtárlat Blaha-matinéját, melyet még csak kereteiben, tervekben ismertethetünk. E tervek szerint délelőtt tizenegy órakor érkeznek a Fekete Sasba Blaha Lujza. A Szent László-terem nagy közönség várná s üdvözölné a nagymasszonyt.

Blahánét, mikor a terembe lép, egy nagyváradi poéta verse tövözölné. Ezután következnek a Blaha Lujza dalai, az ő legkedvesebb magyar nótái. Ezután esetleg egy felolvasás foglalkoznék Blaha Lujzával, vagy esetleg más, az alkalomhoz illő pont járlna a műsorhoz, melyet egy vagy két zeneszám is gazdagítana.

Bármiként is gyönyörű lesz a Blaha-matiné s bizonyos, hogy Blaha Lujza impozáns, szép ünneplésévé válik magától is. A matinéről bővebbet s a teljes műsor közlésével holnap reggeli lapunkban írunk.

TAJEKOZTATO.

Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.

Ápril 5. A tisztviselők »Otthon«-ának közgyűlése d. u. 4 órákor.

Ápr. 18. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye.

* Felolvasás a Jogászegyletben. Gerő Armin Nagyvárad város rendőrfőkapitánya, ki a bünyügyi jog köréből számos jeles értekezést írt és a Jogászegyletben már egy ízben a bünyvádi perrndtartás köréből nagyérdeklő előadást tartott, újból felolvas a Jogászegyletben. Erre vonatkozólag vettük a következő közleményt: A nagyváradi Jogászegylet ma, szombaton d. u. 5 órákor a törvényszéki palota első emeleti tanácsstermében felolvasó ülést tart a következő címmel: »A nyomozó eljárás hatása a közbiztonságra.« A felolvasásra a Jogászegylet tagjait, a jogakadémia hallgatóit s más érdeklődőket az egyet szívesen lát.

* Kinevezés. Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére Gyalokay Sándor nyárádszeredai járásbíró, néhai Gyalokay Lajos nagyváradi törvényszéki elnök fiát a szászéregeni járásbíróshoz saját kérelmére leendő áthelyezése mellett a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki.

* Reform az adókezelésben. Említettük már, hogy Nagyvárad város tanácsának utasításából Ragány János főszámvevő és Lukács Ödön adóügyi tanácsnok az ország nagyobb városainak adókezelését tanulmányozzák. Eddig már Szeged, Arad, Temesvár adóügyének ellátását tanulmányozták s mint értesülünk, Lukács Ödön tanácsnok sok oly érdekes tapasztalatot szerzett is, amelyet értékesíteni akar a nagyváradi városi adóhivatalnál. Különösen az adókezelés ellenőrzését és a behajtást gyökeresen reformálni akarja és pedig kevesebb személyzet felhasználásával, de az egyöntetű beosztás alapján a polgárok érdekeinek a mostaninál nagyobb mérvű figyelembe vétele mellett. A reformot a szervezeti szabályzat alapján akarja a tanácsnok keresztülvinni. A részletek természetesen még nincsenek megállapítva.

* Eltűnt szárnyasállatok. Nyolcz szép hízott libát tartogatott Grünwald Jakabné Bém-utca 1. szám alatti lakása udvarán. Hogy hogy nem, valaki megirigyelte Grünwaldnétől szép kövér libáit s tegnap virradóra eltűntette azokat. Ezzel egyidőben tűnt el Amigó Mór Szacs-vay-utca 246. szám alatti lakásáról egy pulyka. A liba és pulyka izletes pecsenyéjére őhez ismeretlen a rendőrség kutatja.

* Állami jutalmak iparos alkalmazottaknak. A kereskedelemügyi miniszter száz jutalomdíjat tűzött ki 100—100 korona összegben olyan ipari munkások jutalmazására, akik legalább 15 évig dolgoztak megszakítás nélkül egy helyen. A kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy a jutalomdíj elnyerése iránt a kereskedelmi és iparkamarához benyújtandó kérvény és az összes mellékletei bélyegmentesek, de csak ezen célra használhatók.

* Hazafias érzelmű feliratok. Pozsonyvármegye közönsége jó példával jár elől a hazafias határozatok hozatalában, mintha nem Bécs szomszédságában, hanem legalább is a Duna-Tisza közén lenne. Nem régiben a nemzetiségekre vonatkozólag intézett hazafias feliratot a képviselőházhoz, most pedig azon feliratának pártolását kéri Nagyvárad város és Biharvármegye törvényhatóságától, amelyet a magyar nyelv érdekében intézett a miniszterelnökhöz és a képviselőházhoz. Feliratában Pozsonyvármegye azt kérte, hogy a nem tisztán magyar nyelvű czégtáblák és feliratok megadóztassanak, továbbá az állami egyedáruság körébe tartozó czikkek elárusításával megbizottaktól követeltessek meg a magyar nyelvben való jártasság. Mind a kettő igen hasznos és szük-séges.

* Igazolvány a süteményárusoknak. A haladás útján immár annyira haladtunk, hogy legközelebb a péksütemény kihordásával illetve elárusításával foglalkozó egyének is igazolványnyal fognak ellátni. A rendőrfőkapitány tegnap felhívta az összes helybeli sütőiparosokat, hogy a süteményárusok nyilvántartása czéljából utasítsák alkalmazott kihordókat s árusait, hogy az árulásra illetve kihordásra jogosító igazolványaik a rendőrfőkapitányi hivatalnál ápril hó 15-ig kérjék ki, annál is inkább, mivel ily igazolvány birtokában nem lévő süteményárusok az árulástól rendőrileg fognak eltiltatni. Az igazolványt a rendőrségen díjmentesen állítják ki.

* A szocialista apáca. A vasárnapi budapesti szocialista népgyűlés ügye a parlamentben is, a sajtóban is állandóan napirenden van. A gyűlés szenzációjának Bernarda nővérek ügyét Kincs István kőszegi plébános nyilatkozata teljesen tisztázta. Érdeklődéssel néznek a Bokányiek ellen indítandó rágalmozási per elé. Ez ügyben különben a következő sorok közlésére kértünk föl:

Teljesen hamis, hogy Bernarda nővért azért vették volna föl, mert egy örökség várt rá s midőn azt nem kapta meg, ki akarták volna dobni; nem igaz, hogy tél idején 5 héti bezárták volna egy fűtetlen szőlőhegyi kunyhóba és ott étel nélkül hagyták volna; ép oly hamis állítás az, hogy akkor, midőn az ügyészség közbelépni akart, elbocsátották egy fillér nélkül; helytelen, hogy Klára nővért, ki állítólag háromszor vitt neki enni, ezért elbocsátották volna és kárpótlásul egy rongyos törülközőt adtak volna neki, nem különben, hogy Vummer kertészt is azért bocsátották volna el, mert a szerencsétlen leányt megsajnálta és ételt vitt neki.

A dolog a következőképp igaz. Mühlfeith Bernarda 1881-ben mint szegény zongoratanitónő a kőszegi domonkosrendi apácázárdába fölvetett, de pénze, vagyona nem volt. Hivatásának — sajnos — nem felelt meg úgy, hogy az elüljárók végre is kötelesek voltak őt a rendszabályok értelmében elbocsátani, de ezt csak akkor tették meg, midőn a türelemnek minden eszköze megleadta a szolgálatot. Bernarda nővér február 18-án minden külső kényszer nélkül hagyta ott a kőszegi zárdát tisztességes ruhával és illő összeggel ellátva. Klára nővér kitűzéséről szó sem volt, most is a zárdában van. Bernarda nővér rendelkezésére állott egy szép szoba éjjel-nappal és a szokott időben mint a többinek terített asztal. Ő makacsságból ment ki a meleg szobából a hideg kertbe. Anyagi eltartására nézve a püspöki hivatal és az apáca-zárda közt még nincs döntés és az a még folyamatban levő tárgyalás befejezésétől függ. Hogy milyen lehet az a Bernarda nővér, arra nézve a szocialista gyűlés után főlöszlegesen tovább nyilatkozunk. A domonkosrendi szerzetesnők zárdája Kőszegen 1903. márcz. 24. D'Azula M. Mária perjelán.

* A részegség áldozata. Voja György vas-kuti gazdaember szerdán éjjel a saját vigyázatlanságának esett áldozatul. Voja ugyanis az ünnep alkalmából alaposan beszédett a szőlő-

léből s berúgott állapotban tért haza este 9 óra tájban. Felesége, aki ismerte férje házasratos természetét, nem nyitotta ki neki a szobaajtót, emiatt aztán Voja az istállóba ment s ott a szénatartóba lefeküdt. A férj távozása után az asszony csakhamar elaludt. Éjjel 11 óra tájban Vojánét azzal a vészirrel ébresztették fel, hogy ég a házuk. Az asszony felkapta két kis gyermekét s azokkal kirohant az utcára s amikor a gyermekeket egy közeli háznál elhelyezte, férje keresésére indult, a gazdát azonban nem találták sehol. Hosszu időbe került, míg a tüzet eloltották s Vojáné mindaddig azt hitte, hogy férje részeg fejjel visszament a korcsmába. Mikor a tűz teljes eloltása után az istállóból az ott bent égett két lovat és tehenet akarták kivinni, a hamu között megtalálták Voját is teljesen összeégtve és megszenesedve. A szerencsétlenül járt ember ugyanis, amint azt a helyszínen megállapították, égő szivarral feküdt le, amely kiesett a kezéből a széna közé s ettől a száraz takarmány lángra gyuladt.

* A haza meg van mentve Bessenyei Ferencz és Ehrlich G. Gusztáv beszélgetnek a haza sorsáról, amint hát az két ilyen honfűhöz illik. Azt mondja Bessenyei:

— Hej, én egyszeribe rendet tudnék csinálni a parlamentben!

Ehrlich kíváncsi lett:

— Ugyan hogy?

— Hát csak adnának hozzá hat millió forintot. Akkor minden rendben volna.

— Es hat millió elég ahhoz?

— Persze, hogy elég. Először is két millió forintot rászánnék a parlamentre. Ennyi pénzért akár a rajksztrába is átvinném ezakumpakk. Az aztán rendben volna.

Ehrlich várta a folytatást, de mikor látta, hogy Bessenyei abbahagyta végleg, megkérdezte:

— Ez két millió. Es mit csinálnál a többi négy millióval?

— Hát azt megtartanám magamnak. Ezzel én is rendben volnék!

* Ki akar választó lenni? Az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének összeállítására mindegyik városrészből ki lettek már küldve az összeíró küldöttségek. Azért tudomására hozzuk polgártársainknak, hogy mindenki nézze meg, hogy be van-e véve a választási lajstromba s ha véletlenül nincs, úgy rögtön vétesse fel magát. Az összeírások a városházán lesznek.

Tájékozásul itt közöljük, hogy a diplomás emberekön kívül kik bírnak választói jogosultsággal:

Kiknek oly házuk van, mely három lakrészt foglal magában, vagy háza után 31 korona egyenes állami adót fizet;

kiknek annyi földjük van, mely 32 korona tiszta jövedelem után van földadóval, vagyis 7 korona egyenes állami adóval megróva;

kik, mint kereskedők, gyárosok, iparosok legalább 21 korona jövedelmi adót fizetnek; kik, mint magán alkalmazottak 1400 korona, mint köztisztviselők 1000 korona évi állandó fizetés után vannak megadóztatva.

* Az egyetemről. A központi egyetemen és a technikán tegnap az előadásokat teljes csendben megkezdtek. Zavaró incidens sehol se fordult elő. Az egyetemi ifjak az összes előadási termekben nagy számmal voltak jelen és komolyan láttak a munkához. Most már bizonyos, hogy az ifjuság körében a nyugodtabb felfogás érvényesül.

* Munkaszünet a pékműhelyekben. A helybeli pékmunkások régebben azzal a kérelemmel járultak Gerő Armin rendőrfőkapitányhoz, hogy a rájuk vonatkozó munkaszüneti törvénynek a pékműhelyekben leendő kifüggesztését rendelje el. Gerő főkapitány a kérelemnek helyt adott s a tegnapi nap folyamán elrendelte, hogy a pékmesterek az alkalmazottjaikra vonatkozó

munkaszüneti törvénynek a vasárnap délelőtti 10 órától esti 11 óráig tartó időre, valamint a kéthetenként adandó fél-, illetve havonként engedélyezendő egy egész napi pihenőt elrendelő miniszteri utasítást műhelyekben kifüggeszték, főleg azért is, hogy a pék-munkások eme számukra biztosított jogos pihenő időről ily módon biztos tájékozást szerezhessenek.

* **Nincs elég állatorvos.** Nagyváradi városra kétféleképpen van látva tisztviselővel, egyik másik ügyosztálynál a szükségesnél is bővebben s így különös ügyek ellátásánál. *Gerő Armin* főkapitány tegnap előterjesztést tett a polgármesterhez, hogy a szokásos tavaszi lóvizsgálat teljesítésére állatorvos szakértővel nem rendelkezik. *Dekker* Frigyes városi állatorvos szabadsgon van, *Alexander* Lajos városi kir. állatorvos és *Masatics* Vladimir vágóhídi felügyelő más dolgok teljesítésével vannak elfoglalva. Ez okból a tavaszi lóvizsgálat teljesítésére szakértők kirendelését kéri a főkapitány.

* **A virágok színe és illata.** A költők megénekelik a virágokat, a statisztikusok pedig összeszámolják és rímek helyett számcsoportokba foglalják őket. Most jelent meg a virágok színéről és illatáról a következő statisztika, melyet a francia lapok nyomán éppen időszerűnek tartunk mi is leközlölni:

Átlagosan számítva, 1000 virágra esik 284 fehér, 223 sárga, 220 piros, 144 indigó kék, 72 viola-kék, 36 zöld, 12 narancs-sárga, 4 barna és 2 fekete.

A színek tehát elég változatosak; nem így az illat. Tíz virág közül átlag csak egynek van illata.

Legillatosabbak a fehér virágok, a menyinyiben 100 fehér virág közül 15-nek van illata. Száz vörös közt már csak 9, a zöldek közt 8, a sárgák és viola-kékek közt 7, a barnák és narancssárgák közt 6, a kékek közt 5 akad illatos virág, míg a fekete virágok közül illata egynek sincs.

* **Osztályorszájáték.** Az osztályorszájáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyerevényeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 13340.

25.000 koronát nyert: 23122.

15.000 koronát nyert: 60129.

10.000 koronát nyertek: 29615 49758.

5000 koronát nyert: 2315.

2000 koronát nyertek: 6624 14608 14613 22605 33556 34270 35538 41061 53618 54210 58649 59080 63186 74385 88471 97392.

1000 koronát nyertek: 7440 9370 9579 10934 12168 12656 14198 14778 1652 19735 20689 31948 33542 39970 41258 41369 43594 46091 4802 47454 56985 57956 61378 65381 67129 73127 73192 75898 76034 77635 77778 82107 82143 82331 86922 90182 90542 97868 99269 99945 101014 103680 108839.

500 koronát nyertek: 654 3982 4515 5236 5639 7228 9975 10919 12840 13447 15422 16222 17083 17195 17565 18626 18774 19661 20801 20930 21581 32804 24209 25685 25841 16610 26953 32892 33465 33481 36146 36970 39403 41928 46632 47495 48396 48569 52278 54199 55437 55903 56724 58648 61077 61140 61914 65480 67203 67702 70161 70783 74295 75313 75544 78651 79694 79728 80325 84606 89231 90296 92391 92779 92834 95578 97731 99746 103214 103357 103872 105677 108733 109395 109783.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Halálozás.** Egy régi, ismert iparos városunknak: *Pázmány* Dániel jó nevű asztalos, élete 71-ik évében elhunyt. Nagy kiterjedésű rokonságán kívül testvérei: Péter és Lajos, özvegye és gyermekei: Gáza, Dániel, Albert, Julia és Irén gyászolják. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz timár-utcai házából.

* **Betörés egy hentesüzletbe.** *Rácz* János Csengery-utcai hentesüzletének ajtaját tegnap éjjel ismeretlen tettesek fellestették, behatolva az üzletbe, felforgattak minden fiókot, azonban

pénzt nem találtak. Így aztán csak mintegy negyven korona értékű húst, szalonnát és kolbászt vittek el a betörők. A rendőrség a nyomozást megindította, de ez eddig még nem vezetett nyomra.

* **A választók.** A budapesti egyetemi ifjúság társas köre elnököt választott. Ez a választás maga egy érdekes kis történet.

Készülődtek, korteskedtek betek óta, de senki sem gondolt az alapszabályokra, hogy milyen formalitások között is történhetik az az elnök választás. Végre eljött az ádázta napja. Izgatottan sorakoztak az ellen pártok. Rekedt kortes hangok ropkedtek az levegőben, mikor kipattant a gondolat a sokaságban, hogy meg kellene tudni valahonnan az elnökválasztás szabályait.

Egy ős alaknak ötlete támadt:

— Olvassuk fel az alapszabályokat.

Összesugtak, tanakodtak az ifju párt vezérek, végre a többség követelte az alapszabályok felolvasását.

Zajos helyesléssel veszik tudomásul a paragrafusokat. Egyszerre a jegyzőakadovza, fojtott hangon olvassa.

— Szavazati joggal csak azok a rendes tagok birnak, a kik a két korona tagsági díjat lefizették.

Egyszerre elül a zaj, megnyult ábrázatok merednek egymásra s a kortesek néhány lehorgasztott fővel siet az ajtó felé.

A kínos esendet végre egy elkeseredett hang töri meg.

— *Olvassák össze, hogy kik fizettek!*

Kénytelen, kellelten olvasni kezdenék, de nincs senki, a kin elkezdhetnék. *Végre megkönnyebbülten veszik tudomásul, hogy ez idáig egyikük sem fizetett egy krajczár tagsági díjat sem.*

Megindult erre a tanakodás; mitévők legyenek? Végre elhatározták, hogy megváltoztatják az alapszabályok ez okori paragrafusát, mely szerint még fizetni is kell, — s nem elég, hogy szavaz az ifjúság.

* **Vérengzés holttestszállítás miatt.** A babonának szomorú következményei lettek a múlt kedden Iharos, tolnamegyei községben. A lakosság és a csendőrség között véres kimenetelel összeütközés történt. A szomorú eset részletei a következők: Varjas Pál nosztányi lakos a múlt héten elutazott Kordra, mely három óra járásnyira fekszik Nosztánytól. Varjas egy ottani ismerőséhez szállt be, akinél éjjeltáji elboroztak s aztán lefeküdtek. Reggelre Varjast halva találák az ágyában. A hatósági vizsgálat megalapította, hogy Varjast szélhűtés érte. Családja a halottat haza akarta szállítani Nosztányba, hogy ott temesse el. A hatósági engedélyt meg is kapták a halott elszállítására s hétfő délután utnak indultak vele. Amikor Iharos község közelébe értek, mintegy 20—25 főből álló férfi csapat utjokat állotta s kijelentették, hogy a halottat nem engedik keresztül vinni a községen, mert ez nagy szerencsétlenséget hoz a községre. Hiába volt a gyászolóknak könyörgése, az Iharosiak nem engedték. Végre is nem tehettek egyebet, mint azt, hogy visszavitték a halottat s még aznap pauerst tettek a szolgabírósnál, mely másnapra csendőrkísérettel rendelt ki a halottszállításához. Amikor ismét Iharos közelébe értek, akkor már nagy népcsoport várta őket dorongokkal, s villákkal felfegyverkezve s utját állottak a kocsinak. A csendőrök figyelmeztették a tömeget a szétoszlásra, de a már felizgatott nép ellen szegült sőt megtámadta a csendőröket is, akik emiatt fegyverüket használták. A két lövés után szét futott a tömeg, de Bajó András és Zambó János maradtak a helyszínen, akik a lövéstől találva összeestek. Allítólag többen is megsebesültek, de hozzátartozóik titkolják a dolgot. A két súlyosan sérültet ápolás alá vették. Sérülésük nem életveszélyes de hosszabb ideig nyomni fogják az ágyat. A vizsgálatot megindították.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöltség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Felhő Klári (Blaha Lujza vendégjátéka.)

Vasárnap: Náni (Blaha Lujza vendégjátéka.)

Hétfő: Toloncz (Blaha Lujza vendégjátéka.)

Szókimondó asszonyság.

— Blaha Lujza vendégfellépte. —

Érdekes az, hogy a magyar család, Blaha Lujza egyuttal egyike a legjobb drámai színésznőknek. Tanúsága ez annak, hogy az egyoldalúság soha sem tökéletesség s hogy a ki színpadra lép, annak nem elég a szép hang, sem a külső szépség, a mi mind adomány, hanem kell egyuttal játék is, a minnek már a legnagyobb része tanulmány.

Blaha Lujza, a magyar színpad ünnepeit büszkesége sem maradhatott volna évek hosszú során át egyformán kedvence a különben oly szeszélyes közönségnek, ha Istenadta nagy tehetségét nem emeli folyton a megszerzett nagy tanulmány.

Madame sans géneje klasszikus bizonyosság erre. Ki az, a ki annyi éven át ilyen soha nem csapponó érdeklődés mellett tudna valamely szerepet játszani? Majdnem minden színésznő veszít valamit lassankint a közönségre gyakorolt varázserőből, csak Blaha Lujza marad mindig ugyanaz, a mint az arany is mindig arany marad.

Az aranyhoz lehet Blaha Lujza művészetét hasonlítani: nemes és tiszta az, mint az arany.

A tegnapi este azonban nem mutatta a közönségnek valami nagy lelkesedését: alig félig telt meg a ház. Valljuk meg, nem is csodáljunk. Utóvégre a mi közönségünkben nem sok Krózus vagy Vanderbild akad, az örökös felemelt helyárok és bérletszünet kimerítik ha nem is a lelkesedést, de az erszényt bizonynyal s utoljára a felemelt helyárok leszállított lelkesedést jelentenek, a gyakorlatban pedig üres házat.

A kik nem mentek el Blaha Lujzát ebben a szerepben megnézni, határozottan vesztességgel irhatják fel a tegnapi estét. Annyi kedvességgel, ötletességgel és közvetlen természetességgel, mint *Blaha* Lujza, Hübscher Katalint más nem is játszhatja. A kis számu közönség lelkesedése nem ismert határt s felvonások végén számtalanszor hívták a lámpák elé a vendégművészt.

Mellette a társulat legjobb drámai erői működtek közre az est sikerén, többen meg lehetős kicsiny szerepben is, csakhogy a siker minél nagyobb legyen. Ez ellen nem is lehet általában kifogás. *Peterdy* (Napoleon), *Szarvasi* (Lefebvre), *Tóth Elek* (Neiperg), *Krasznay* (Fouché), *László Irén* (Mária Karolina) mind kifogástalanul játszottak. Annál jobban kiritt *Somogyiné* (Eliz) éppen nem hercegnői maszkkal, ruhájával és megjelenésével, valamint *Szathmáry* operettszerű, fölötté izléstelen billégéseivel. Végül próbát sem ártott volna többet tartani, hogy a nagyobb csoportok jelenetei biztosabban mentek volna.

Dr. K. A.

Virág Lidi. A jövő hét két estéjét egy eredeti népszimű bemutatása tölti ki a Sziliget-színházban. *Pintér* Imre, a színház távozó kiváló művésze írta ezt a *Virág Lidi* című népsziműt, kinek már egy darabja hozott jelentős sikert. Amennyiben *Virág Lidi*

ben búcsuzik is egyszersmint a nagyvárad
közönségtől Pintér Imre és felesége P. Szép
Olga bizonyos, hogy mindkét estén zsufolt ház
fog tapsolni Virág Lidinek s a búcsuzó nép-
szertő művészpárnak.

Blaha Lujza második vendéglátása.
Blaha Lujza ma, szombaton este *Felhő Klári-*
ban, Rátkay László poétikus népszínművében
lép föl, melyet annak idején úgy fogadtak,
mint a népszínmű új, fölfrissült korszakának
beköszöntőjét. A Blaha Lujza lelkének való le-
vegő van ebben a darabban s a nagyasszony
esodálatos művészetének teljességét viszi belé.
A darab szereposztása egyébként is kitűnő
s így a mai este Blaha Lujzához méltó elő-
adást ígér.

Vasárnap délután a Csepürágók.
A Szigligeti-színház műsorának legnépszerűbb
operettje, a *Csepürágók* holnap, vasárnap a
délutáni közönségnek fog élvezetet nyújtani.
Több, főként vidékről jött megkérésre Somogyi
igazgató vasárnap délutánra a Csepürágókat
tűzette ki. Az operett az ismert, kitűnő szerep-
osztásban fog színre kerülni.

S. Blaha Luiza urnőnek,
a budapesti Nemzeti Színház kiváló művész-
nőjének második felléptével:

Szigligeti-Színház.

Folyószám 190.

Bérlet — sz.

Ma szombaton, 1903. március 28-án:

Felhő Klári.

Népszínmű.

S Z E M É L Y E K :

Özvegy Aba György	— — — — —	Benkő Jolán
Aba András, fia	— — — — —	Peterdy Sándor
Felhő Klári) árva lányok	S. Blaha L.
Felhő Katicza		Kulinyi Mariska
Fátyol Ferkó, molnár-legény	— — — — —	Pintér Imre
Abáék rokona	— — — — —	Bognár J.
Tenger Adám, molnár-mester	— — — — —	Deésy Alfréd
Bálint, fia	— — — — —	Krasznay Andor
Csik Vendel, szabó-mester	— — — — —	Bécezi Gyula
Istók, fia	— — — — —	P. Szép Olga
Viola Eva	— — — — —	T. Pogány Janka
Rokkáné, Tenger gazdasszonya	— — — — —	Heltai Jenő
Gergő, keresztlúja molnár inas	— — — — —	

Mérsékelttel felemelt helyárrakkal.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától
előre válthatók.Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bér-
házzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól
5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, március 29-én:

Délután 3 órakor félhelyárrakkal:

Csepürágók.

Operette.

Este 7^{1/2} órakor felemelt helyárrakkal:

S. Blaha Luiza urnőnek,

a budapesti Nemzeti Színház kiváló művész-
nőjének harmadik vendégléptével.

N a n i.

Népszínmű.

IRODALOM.

A **Jó Pásztor**, a jelesen szerkesztett
egyházasznoklói folyóirat most megjelent 5-ik
száma a következő tartalommal jelent meg:

Plébánosi beiktatás. Farkas Zsigmond. —
Halottj szentbeszéd. A vallásos szíveknek a vallás
vigasztát meg kell értenök. Varga Mihály. — Vi-
rágvásárnapra. Az állhatatosságról, ennek mibenlé-
téről, szükségességéről. Jeszenszky Kálmán. —

Nagypéntekre. Jézus kiontott véréből és az ő halá-
láról, halálának okozóiról. Rónay István. — Hus-
vétvasárnapra. Jézus valóban feltámadott, ennek
bizonyítékai Bozsényik János. — Husvéthétfőre.
Vallásosság nélkül se a nemzetek, se a községek,
se a családtagok igazán boldogok nem lehetnek.
Jeney Ernő. — Fehérvásárnapra. Jézus személyé-
nek fősége voltáról Farkas Zsigmond. — Szent
György vértanu napjára. Szentek tudománya, szen-
tek élete. Kováts Lajos. — Buzaszentelőre. Istennél
az áldás. Kováts Lajos. — Husvét után II. vasár-
napra. A jó és igaz hazafi tulajdonságai. Orosz
Adám. — Husvét után III. vasárnapra. Mire tanít
ezen néhány szó: „Egy kevéssé”. Siposs Agoston.
— Husvét után IV. vasárnapra. Honnét jöttünk?
miért vagyunk? hová megyünk? Siposs Agoston —
Nepomuki szent János napjára. Nep. szent János
példás élete és dicső halála. Jeney Ernő.

Egész évre 8 kor. Megrendelhető: Jó Pász-
tor szerk. címén, Budapest, VII., Csömöri-ut
16. Ugyanott Orosz Adám két szentbeszédeinek
1 kötet. Advent. I. Husvét VI. Füzve 4 kor.
költve 5 kor.

NYILTÉR.

Már mindenki tudja,
hogy a **LEGJOBB**
beszélőgépek csakis

Ifj. Sonnenfeld József

cézgnél kaphatók

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Előnyös részletfizetési feltételek! 208

Ujdonság! Kemény öntésű hengerek.
melyeknek tartóssága felülmul-
hatatlan, továbbá EREDETI
AMERIKAI FELVÉTELEK!

! Bármelyik kívánt ének vagy
zenedarab kapható!

Uj czipőüzlet!

Aranyi Albert

kizárólagos czipő áruháza

Nagyvárad, Fő-utca,

Huzella M. céggel szemben 194.

Különlegesség

férfi, és női
gyermek czipőkben.

Szolid kiszolgálás! Szabott árak!

Uj czipőüzlet!

Igazságszolgáltatás.

A hatalom rágalmozója.

Egy töpörödött péterszegi asszony, sze-
gény, gyámolatlan, a ki elkeseredésében nagy
vakmerőséggel a hatalom szolgálira mert támadni
s véleményét elmerete mondani durván, őszin-
tén, — ő a hatalom nyilvános rágalmozója.

Ugy történt a dolog, hogy *Gulyás* Jánosné
terhére meggyült a sok adósság, — hiába ne-
volt miből fizetni, — végre lát eljött a végre-
hajtó szuronyos, fegyveres csendőrökkel, hogy
elvigyék azt a rozoga ócskaságot, a mi olyan
kedves volt Gyulyás Jánosnének, hogy nem adta
volna két árú új holmiért.

No de hiába tördeli ezt a siró asszony, a
törvény szolgálinak siketeknek kell lenniök és
el kell vinniök mindent, hogy ne legyen adó-
sága se *Gulyásnének*, ha egyebe már egy
sincs.

Gulyásné együgyűsége ám nem tudta azt
megérteni, hogy ennek meg *kell* történie. Tiltá-
kozott. Előbb csak kérve, végre aztán durva
sértésekkel:

— Rablók, haramiák! . . .

Emiatt aztán a törvényszék elé került teg-
nap *Gulyásné* nyilvános rágalmozás címén.

A törvény urai előtt a töpörödött kis
asszony megismételte a keserű panaszát, de
a törvényszék megtorolta a keserű kitérőket
3 napi fogházzal.

A fatelepi verekedés.

Napok óta huzódik már a körös-utcai
verekedés esküdtszéki tárgyalása.

A tanúk kihallgatása sok időt vett igénybe
s esztörtök estig, még csak az esküdtekhez
intézendő kérdéseket állapították meg. Teg-
nap is folytatták rövid ideig a tárgyalást, de
közbejött akadályok miatt mára halasztották a
folytatását.

Ma kerül sor a perbeszédék után ítélet-
hozatalra.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.)
Kaas Ivor báró személyes kérdésben szó-
lal föl Eötvös Károly rectificációjára vo-
natkozólag. Kijelenti, hogy ő megbízható
forrásból úgy értesült, hogy *Mühlfeitl*
Mária ügyét Eötvös Károly elvállalta
volna. Erdemleges válaszát fenntartja,
ha az ügy jobban meg lesz vilá-
gítva.

Ezután *Pichler* interpellál a rendőri
vérengzés ügyében. A rendőrség vizsgá-
tatásban nem látja biztosítva a dolog igaz-
ságos megvilágítását.

A miniszterelnök válaszában kijelenti,
hogy a legkisebb gyanu árnyéka sem
férhet a rendőrség vizsgálatához. Egyéb-
ként is tendencióról szó sem lehet, mert
a vizsgálatot átteszik a főügyészhez.

Beöthy Ákos interpellációjára a mi-
niszterelnök kijelenti, hogy a Nemzeti
kaszinó csak a kaszinó igazgatóságának
és választmányának beleegyezésével tűz-
hetne volna ki a lobogót s mert politikai
tüntetést láttak készülődni, nem tűzette
ki a választmány a lobogót. A válasz

tudomásul vételére névszerinti szavazást rendeltek el.

Ezzel az ülés véget ért.

Székelyhid a katonai javaslatok ellen.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) Holnap reggel érkezik Budapestre a székelyhidi tiltakozó küldöttség Molnár Akos orsz. képviselő vezetésével. 250-en vonulnak az országházba, ahol átadják Apponyi Albert grófnak a székelyhidi kerület tiltakozó memorandumát a katonai javaslatok ellen.

A német császárné balesete.

Berlin, márcz. 27. (Saját tud. táv.) Augusta császárnőt veszedelmes baleset érte. Sétalovaglás közben lováról leesett és bal karját törte.

Lipót bajor herceg elutazása.

Bécs, márczius 27. Lipót bajor herceg Kis-Tapolcsányból, ahol látogatóban volt József Agost főhercegnél, tegnap este ideérkezett és ma délelőtt Münchenbe utazott. (M. T. I.)

A bolgár kabinet lemondása.

Szófia, márczius 27. A fejedelem elfogadta az egész kabinet lemondását. (M. T. I.)

Talált hulla.

Fiume, márcz. 27. (Saját tud. táv.) Susák mellett a tengerben talált hullát ma beszállították. A holttestben állítólag Szöllősy Zsigmond budapesti ügyvédre ismertek.

Elengedett halálbüntetés.

Konstantinápoly, márcz 27. A szultán Agop-nak, akit Ormanian örmény pátriárka ellen elkövetett merénylete miatt halálra ítélték, elengedte a halálbüntetést. (M. T. I.)

A svéd király utazása.

Berlin, márczius 27. Illetékes körökből kiszivárgott hírek szerint Vilmos császár kopenhágai látogatása után Oszkár svéd király Berlinbe jön, a hol 2-3 napig fog tartózkodni.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

225

Kisiel vajda néhány darabban a magáéra ismert, az elmúlt nyáron rabolták el tőle Husceban. Az asztalon nagy halmokban állott a sertés, marhahús és rizskása; az egész szobát betöltötte az ezüst kannákban álló pálinka szaga. Chmielnickij leült és a vajdának a jobb oldalán, Brsowski városkapitánynak pedig a balján jelölt helyet, majd a pálinkára mutatott és így szólt:

— Varsóban azt mondják, hogy lengyel vért iszom, pedig én jobban szeretem a pálinkát. A lengyelvért inkább a kutyaéknak engedem át.

A tiszték harsogó nevetésben törtek ki. A hetman ilyen szidalmakkal illette a követeket, akik szóltanul túrték, mint a lemberg kincstárnok írta: hogy kedvtelést ne szerezzenek annak a vadállatnak a főlháborodásukkal!

Kisiel homlokára verejték ült.

A lakoma megkezdődött. A tiszték a pusztá kezökkel markolták ki a húst a tálból, Kisiel és Brovosowski tányérjára maga Chmielnickij adott. Kezdetben mély csönd volt, mindenki a gyomrával foglalatzkodott. Csak a falatozók csámcsogása és a tálak csörgése hallatszott. Néha egyik-másik szólt valamit, de választ senki sem adott, végül Chmielnickij felhajtott egy pohár bort, hirtelen a vajdához fordult és ezt kérdezte:

— Ki vezette a kíséretet!

Kisiel nyugtalanul válaszolt:

— Skrzetuski! Nagyon kiváló lovas.

— Nagyon jól ismerem. Miért nem akart jelen lenni az ajándékok átadásánál?

— O nem az ünnepek miatt, hanem a biztonságunk érdekében jött velünk és azt a parancsot kapta, hogy ne maradjon ott.

— Kitől kapta ezt a parancsot?

— Tőlem! Ugy gondoltam, hogy nem volna illendő, ha a dragonyosok az ajándék átadásánál a nyakatkövekben ülnének.

— Én más gondolkodom, mert tudom, hogy az az ember igen kemény legény.

Jarowski is belevegült a beszélgetésbe.

— Mi különben se nagyon félünk a dragonyosoktól. A lengyelek valamikor nagyra voltak velők, de Pilawicénél láthattuk, hogy ők már nem azok a lengyelek, akik valamikor a törököket, tatárokat és németeket megverték...

— Ok már nem a Samojoikiak, Sietkevicsek, Chodkiewiczsek, Chmielniceiek és Koniakpolskiek, — vágott közbe Chmielnickij, — hanem Sajoncowskieek és Csorsovskieek *) pánccsálba bujtatva. Ijedtökben haltak meg, amikor meglátták bennünket, pedig ugyanazon a szerdán éppen háromezer tatár is volt ott...

A követek hallgattak, de az étel ital már nem ízlett nekik.

— Alázatosan kérlek benneteket, hogy egyetek és igyatok, — szólt Chmielnickij, — mert különben azt hinném, hogy a mi kozák-ételnk nem csuszik le a nemesi torkotokban.

— Ha szük a torkuk, főlvágatjuk! — kiáltott Dsiedsala.

A pityókos tiszték hangosan röhögtek, de Chmielnickij fenyegetőleg nézett rájuk és így ismét elcsöndesütek.

Kisiel, aki néhány nap óta beteg volt, elfehéredett, mint a len. Brsowski ellenben oly vörös volt, mintha a vér ki akarana buggyanni a bőre alól.

— Ebédre vagyunk-e mi hivatalosak, vagy pedig sértegetések meghallgatására?

Chmielnickij így felelt:

— Ti egyezkedni jöttetek, ezalatt azonban a lithván sereg rabol és gyilkol. Azt mondják, hogy Mosyrt és Turowot elpusztították. Ha ez igaz, négy száz fogolynak a fejét üttetem le a szemetek láttára.

Brovosowski, aki egy pillanattal előbb még tajtékozott a dühtől, nehezen fékezte csak az indulatát. Valóban úgy volt. A hetman szeszélyfől és a szemének egy intésétől függött a foglyok élete. Mindent el kellett tenni és végighallgatni a dühöngését, hogy vissza lehessen téríteni: *ad mitiorem et saniozem mentem.*

Az Istenfélő és békés természetű Lentowski főlshajtott:

— A kegyes Isten adja, hogy a lithvánok-ról, a Turowról és Mosyrról érkezett hír ne bizonyuljon valóznak.

Alig mondotta ezt, Wiesnick Fedor cserkeszkapitány áthajlott az asztalon és a botjával feléje csapott; az ütés azonban szerencsére nem érte a papot.

— Hallgass, páter! — ordította a cserkesz. — Semmi közöd a mi veszteségeinkhez. Gyere csak ki, majd ott megtanítalak, hogyan kell megbecsülni a saporogiai tisztéket.

Néhányan csitítani kezdték, de látva, hogy nem birnak vele, kidobták a szobából.

(Folyt. köv.)

*) Így csufolták a gyáva katonákat. Lengyel nyelven sajono — nyul, csors — gyáva.

KÖZGAZDASÁG.

A baromfitenyésztés a legjövendőbb foglalkozás. Olvasva a statisztikai kimutatást, látjuk, hogy hazánkban a múlt évben 75 millió korona értékű baromfit vittek a vámkülföldre ki, tehát a külföldi világpiacokon értékesített baromfiért, tojásért és tollért ismét 3 millió koronával többet vettünk be, mint az előző évben, a midőn bevételünk 72 millió korona volt. Ki hitte volna ezt pár év előtt is, hogy baromfitenyésztésünk oda fog fejlődni, hogy ősi foglalkozásunk legszámottevőbb termelési ágában is, minő a buzatermelés, kivételünket pénzértéken tul fogja szárnyalni a baromfiexport. Pedig az így van, ez megdönthetetlen tény.

A kereslet baromfi és ezek termékeit képező élelmi és használati cikkek iránt folyton fokozódik, a mi annyit jelent, hogy baromfit okszerűen tenyészteni, egy meghatározott és jól átgondolt irány szerint, minden kapcsolódás és kísérletezés mellőzésével, igen érdemes, sőt a legjövendőbb foglalkozás.

Minden kétséget kizáró dolog, hogy hazánk baromfitenyésztésének gyors fejlődésénél **Darány** helyes utmutatása s sok életrevaló intézkedése mellett igen lényeges szerepe volt a **Hreblay** által írt és több mint 20.000 példányban kiadott és igen kedvelt baromfitenyésztési szakmunkáknak, melyek közül különösen a **„Tyuk-tenyésztés”** tárgyaló kiváló műre fel tisztelt olvasóink figyelmét.

Ezen II. kiadásu, teljesen átdolgozott és bővített 90 képpel ellátott 200 oldalú új munka nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek. Minden baromfi tenyésztési kérdést részletesen tárgyal és pontos utmutatást ad minden teendőkre nézve. Ezen új kiadás tárgyalja és képbemutatja az új és kitűnően bevált orpington tyukfajtát, az amerikai keltetőgépeket és az amerikai kapparozást.

Kapható 3 korona bektüldése ellenében bérmentve **Hreblay** Emil állattenyésztési m. kir. felügyelőnél **Budapest**, Földmívelésügyi m. kir. miniszterium, III. emelet 121.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 27.

Osztrák hitel	— — — — —	697.—
Magyar hitel	— — — — —	701.—
Allamvasut	— — — — —	— — —
Rimamurányi	— — — — —	509.50
Magyar jelzálog	— — — — —	472.—
Salgótarjáni	— — — — —	— — —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— — —

Határidők.

Budapest, márcz. 27.

Buza októberre	— — — — —	8.01
Buza áprilisra	— — — — —	8.92
Tengeri	— — — — —	5.16
Rozs okt.	— — — — —	6.52
Zab ápr.	— — — — —	— — —
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	6.92

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4	— — — — —	121.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	92.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3%	— — — — —	— — —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	— — —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	— — —
Magyar földrementesítési kötvény 4%	— — — — —	99.50
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	— — —
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	— — — — —	99.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	158.75
Osztrák járdék papirban	— — — — —	100.50
Osztrák járdék papirban	— — — — —	100.50
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	121.50
Osztrák korona járdék	— — — — —	101.—
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	154.—
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	15.92
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	748.50
Osztrák hiteliutélet részvény	— — — — —	693.75
Párisi vista	— — — — —	95.40
29 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	19.07
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.05
Londoni vista	— — — — —	239.92
20 márkás arany	— — — — —	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Bihar-megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakítottik olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ő napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14 én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk. ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

158.

Figyel-
meztetés.

A serfogyasztási idény közeledtével tisztelttel figyelmeztetjük a n. é. közönséget és elárusítókat, hogy

Dréher-féle palaczk-sernek

csak az tekinthető, melynek dugója fenti beégett védjeggyel van ellátva. Ezen figyelmeztetést azért tartjuk szükségesnek, mert folyton tapasztaljuk, hogy monogramunkkal ellátott üvegeinket más gyártmányu serrel is hozzák forgalomba.

BOGNÁR és SZÁNTÓ,

Dréher Antal serfőzdejének képviselői.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

A
Polgári Takaré- és segélyszövetkezet
folyó év elején nyitotta meg

8-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtok
e hó végéig mulasztási illeték nélkül vétetnek fel.
Befizetés hetenként 3-szor, u. m.:
Vasárnap d. e. 9—11 óráig
Szerdán d. u. 3—5
Pénteken d. u. 3—5
teljesíthetők.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4. sz.)

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.
Bővebbet a házmesternél.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank
Nag. Teleky-utcai házában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczna-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.